

Mirosław Czuba

Piotr Osadczuk

Michał Piekarski

ĆWICZENIA W ZAKŁADZIE KARNYM nr 1 WE WROCLAWIU

Zakłady karne i areszty śledcze , jako miejsca w których skupiona jest duża liczba osób skazanych bądź podejrzewanych o różne, nierzadko bardzo poważne i brutalne przestępstwa, są miejscami szczególnie narażonymi na różnego rodzaju sytuacje kryzysowe, przede wszystkim związane z próbami samowolnego opuszczenia miejsca osadzenia, czyli próbami ucieczek lub buntów, oraz innych aktów przemocy jak niedawne przypadki wypadków nadzwyczajnych w jednostkach penitencjarnych w 2006r. i 2007r - związanych z bezprawnym użyciem broni palnej przez funkcjonariuszy SW oraz zabójstwo osoby odwiedzającej przez osadzonego na sali widzeń ZK nr 1 we Wrocławiu.

W związku z tym, niezbędne jest odpowiedni przygotowanie służb odpowiedzialnych za zapobieganie i reagowanie na tego typu zdarzenia. W warunkach polskich tą formacją jest Służba Więzienna , z mocy ustawy odpowiedzialna za wykonywanie zadań z zakresu pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania, wspomagana w razie potrzeby przez inne służby w tym zwłaszcza Policję. Naturalna więc wydaje się potrzeba prowadzenia wspólnych ćwiczeń przez te dwie służby, przygotowująca ludzi i struktury do działania w razie realnej potrzeby.

Przykładem takiej współpracy jest seria przedsięwzięć szkoleniowych, przygotowana wspólnie przez wrocławski Zakład Karny Nr 1, w tym funkcjonariuszy

Grupy Interwencyjnej tej jednostki oraz wrocławską Policję - w tym Samodzielny Pododdział Antyterrorystyczny.

Jednostki te współpracują ze sobą od czterech lat. W tym okresie instruktorzy wrocławskiego pododdziału przekazują swoje doświadczenia oraz wiedzę z zakresu taktyki i technik interwencji funkcjonariuszom SW, którzy dostosowują je do swoich potrzeb i specyfiki swojej służby.

Przedstawiciele tej Grupy Interwencyjnej biorą także czynny udział – wraz z reprezentantami innych jednostek Policji, wojska i innych służb, w dużych szkoleniach poligonowych organizowanych przez wrocławskich antyterrorystów. Są to szkolenia z zakresu konwojów, działań ochronnych i uwalniania zakładników, także w takich skomplikowanych sytuacjach jak ćwiczone jesienią 2006 roku w Wędrzynie (jednoczesny, nocny szturm na budynek, autobus i samochody osobowe) czy w kwietniu 2007 roku w Pstrążu (odbitcie teatru opanowanego przez terrorystów), oraz szkolenia z zakresu wybranych elementów działań specjalnych (np. ratowanie zakładników w kontakcie bezpośrednim – styczeń 2007, czy wybrane procedury w szturmowaniu budynków – grudzień 2007). W szkoleniach tych biorą udział także przedstawiciele innych służb i jednostek, w tym jednostki antyterrorystyczne Policji, Straży Granicznej, grupy specjalne ABW i CBŚ, Oddziały Specjalne Żandarmerii, Wojskowej, „misyjne” jednostki wojskowe jak 25 Brygada kawalerii Powietrznej, 6 Brygada Desantowo – Szturmowa, 1 Pułk Specjalny Komandosów, jednostka GROM i „Formoza”.

W styczniu minionego roku, funkcjonariusze SW i Policji (Wydział Konwojowy i SPAP KWP) ćwiczyli działanie w razie zaistnienia wypadków nadzwyczajnych, jakie mogą powstać przy pobieraniu osadzonych do konwojów policyjnych, celem wykonania z ich udziałem czynności procesowych (rozprawy sądowe, przesłuchania). Wspólnie doskonalono taktykę i techniki interwencyjne. Należy pamiętać, że taka sytuacja wymusza współdziałanie trzech struktur, gdyż policjanci z Wydziału Konwojowego wspierani w razie konwojów ze szczególnie niebezpiecznymi przestępcami przez antyterrorystów, znajdują się wówczas na terenie Zakładu Karnego za który odpowiadają funkcjonariusze SW.

W październiku tego samego roku, przeprowadzono zajęcia z tematu „zakładnik na sali widzeń”. Obejmowały one tematykę zabezpieczenia miejsca

zdarzenia i ewakuacji z niego osób postronnych oraz zapoznanie się z zasadami i taktyką siłowego rozwiązywania tego typu sytuacji z udziałem wydzielonych sił SPAP.

W dniu 25 lutego bieżącego roku, odbyło się z kolei ćwiczenie poświęcone problemowi szturm na posterunek ochronny. Ich celem było przećwiczenie rozwiązania sytuacji związanej z bezprawnym odebraniem broni funkcjonariuszowi na posterunku uzbrojonym oraz wypracowanie procedur i zabezpieczenie terenu przy współdziałaniu ze SPAP podczas zwalczania tego rodzaju wypadków nadzwyczajnych.

Scenariusz zajęć zakładał, że pełniący służbę funkcjonariusz z działu ochrony zauważył niesprawność układu sterowania bramami na poszczególne pasy ochronne. Po zgłoszeniu tego faktu przełożonym, na posterunek na wieży wartowniczej przybył technik z działu kwatermistrzowskiego wraz z osadzonym – elektrykiem zatrudnionym do odpłatnego wykonywania prac na rzecz Zakładu Karnego (jest to rutynowa praktyka w polskim więziennictwie). Na miejscu doszło do kłótni i szarpaniny pomiędzy osadzonym a wartownikiem, w rezultacie której ten pierwszy odebrał broń funkcjonariuszowi a jego samego pozbawił przytomności, natomiast technik zdołał opuścić posterunek i zamknąć od zewnątrz wyjście z posterunku.

Więzień zażądał następnie podczas rozmowy telefonicznej z dowódcą zmiany umożliwienia mu opuszczenia zakładu karnego, a gdy żądania te nie zostały spełnione otworzył ogień w kierunku głównej bramy jednostki. Dowódca zamiany powiadomił o sytuacji kryzysowej dyrektora zakładu, ten z kolei dyrektora Okręgowego Inspektoratu SW we Wrocławiu, skąd informację przekazano Komendzie Wojewódzkiej Policji, która skierowała na miejsce zdarzenia siły SPAP. Jednocześnie w Zakładzie Karnym ogłoszono alarm i ewakuowano osoby znajdujące się w strefie zagrożenia. Ponieważ negocjacje ze sprawcą zdarzenia nie przyniosły rezultatu, sztab kryzysowy podjął decyzję o rozwiązaniu siłowym, które przybrało postać szturm na posterunek. W skład sił szturmowych weszły grupy antyterrorystów – szturmowe, rezerwowe, pozoracyjne i stanowiska snajpersko – obserwacyjne oraz przewodnicy z Grupy Interwencyjnej Służby Więziennej, mający doprowadzić poszczególne grupy na najbardziej korzystne dla nich pozycje.

Grupy pozoracyjne otworzyły ogień, dając tym sygnał do rozpoczęcia ataku. Zespoły szturmowe działające z dwóch kierunków weszły na wieżę pod osłoną snajperów wykorzystując drabiny i rozpoczęły przeszukiwanie obiektu. Napotkano

nieprzytomnego funkcjonariusza, któremu udzielono pierwszej pomocy i zabezpieczono pozostawiając przy nim dwóch policjantów. Na półpiętrze wieży natrafiono na uzbrojonego sprawcę. Antyterrorysty zostali zmuszeni do użycia wobec niego broni palnej, obezwładniając go precyzyjnymi strzałami w ręce i nogi.

Ostatnimi epizodami ćwiczenia były ewakuacja ранego funkcjonariusza oraz zabezpieczenie miejsca zdarzenia dla potrzeb śledztwa prokuratorskiego.

Podczas działań wykorzystywano standardowe wyposażenie i uzbrojenie Służby Więziennej i SPAP, a także środki pozoracji w postaci amunicji ślepej oraz barwiącej, granatów hukowych i dymnych i petard.

Ćwiczenia te wykazały że w obliczu niemającego zagrożenia związanego z przebywaniem w zakładach karnych i aresztach osób skazanych lub podejrzanych o poważne przestępstwa, a także osób sfrustrowanych sytuacją w systemie penitencjarnym (choćby przepełnieniem zakładów karnych) niezbędne jest stałe doskonalenie sił i środków pozwalających na skuteczne opanowywanie sytuacji kryzysowych, w tym także organizowanie dalszych wspólnych przedsięwzięć szkoleniowych i ciągła wymiana doświadczeń pomiędzy współpracującymi ze sobą służbami.

Ćwiczenia te wykazały ponadto, że mimo braku właściwych warunków funkcjonowania Grup Interwencyjnych z ZK i AŚ jest możliwe i niezbędne sprawne neutralizowanie zagrożeń w obliczu ich narastania w jednostkach penitencjarnych. W celu przygotowania się do przeciwdziałania takim wypadkom niezbędne jest stałe doskonalenie i wyposażenie w odpowiednie środki pozwalające skutecznie opanowanie sytuacji krytycznych, w tym także organizowanie dalszych wspólnych przedsięwzięć szkoleniowych i ciągła wymiana doświadczeń pomiędzy współpracującymi ze sobą służbami.

SERDECZNE PODZIĘKOWANIA DLA KOMENDANTA WOJEWÓDZKIEGO POLICJI WE WROCŁAWIU ORAZ D-CY SPAP I INSTRUKTORÓW SPAP ZA WSPÓLNE ĆWICZENIA, KTÓRE PODWYŻSZAJĄ NASZ POZIOM WYSZKOLENIA SKŁADA

Grupa Interwencyjna Zakładu Karnego nr 1 we Wrocławiu

